but is pushed along by the father's [ejaculated] semen [at the time of conception].

AUX.:

འཕུལ་བྱེད། ▫ to while away ▷ སོས་དུས་ཀྱི་ཉི་མ་ འཕུལ་བྱེད། Whiling away a spring day, ...

འཕེན། V འཕངས། འཕང་། འཕེན། (ཕོང་། འཕོངས།)

1. to imply; to indicate; to impel ▷ སྔོན་གྱི་ ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ཚེ་ཟད་ན་ན་མར་མེ་ཤི་ བ་ལྟ་བུར་སྐྱ་དང་ལས་འདས་པ་ཞེས་མིང་དུ་བྱས་ པ། When they exhaust this life that is impelled by the force of previous [karma], it is called a nirvāṇa that is like the death of a butter lamp. {PW8-H} ▪ རང་བརྗོད་པའི་སྒྲས་རང་གི་བྱེད་པ་ པོ་འཕེན་པའི་ཆ་ནས་བཞག་པ། That which is posited from the point of view that the term expressing it indicates its own agent, ... {D3}

COLLOC.:

ཁ་འཕེན། II ཁ་འཕངས། ཁ་འཕང་། ▫ to refer (to) ▷ མཛེས་པའི་རྒྱན་ཞེས་བྱ་བ་ཀུན་དགའ་སྙིང་ པོ་ལ་ཁ་འཕངས་ནས། ··· [Since] the *Beautiful Ornament* [commentary] has referred to Ānandagarbha, ...

དངོས་སུ་འཕེན། དངོས་སུ་འཕངས། དངོས་སུ་ འཕང་། ▫ to explicitly indicate ▷ རང་གི་བྱེད་ པ་པོ་དངོས་སུ་འཕངས་པ། [It is] that which explicitly indicates its agent. {D3}

ཤུགས་ལ་འཕེན། ཤུགས་ལ་འཕངས། ཤུགས་ལ་ འཕང་། ▫ to implicitly indicate ▷ རང་གི་བྱེད་ པ་པོ་ཤུགས་ལ་འཕངས་པ། [It is] that which implicitly indicates its agent. {D3}

2. to fling; to hurl; to discard; to let loose ▫ (√yudh): {BCA} yuddhaṃ; (√kṣip): {C} kṣipta ▷ དཔག་ཆེན་གྱི་མདའ་འཕངས་བ་ལྟར་ ··· Like loosing an arrow from the bow of a great archer, ... ▪ ལྷས་བྱིན་བདག་ཉིད་རིའི་སྟེང་ དུ་འཛེག་ནས་འཕྲུལ་འཁོར་གྱིས་རོ་འཕངས། Devadatta himself, having climbed up to the top of the mountain, flung rocks down [at me] by means of a mechanical device. {QP}

AUX.:

འཕེན་པར་བྱེད། ▫ *emph.* to discard ▷ དཀོན་ མཆོག་གསུམ་གྱི་དོན་དམ་པའི་གནས་ལུགས་ བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་ཀུན་རྫོབ་པ་ཡང་འཕེན་པར་ བྱེད་པ་ཡིན། From the perspective of teaching the ultimate mode of subsistence of the Three Jewels, even the conventional [Three Jewels] are something to be discarded. {RGV-G}

འཕེན་པར་ཤོག ▫ *prec.* to fling ▷ རྩེ་ཕྱིར་མེ་ ཏོག་འཕེན་པར་ཤོག May it be [like] flinging flowers [at each other] for the sake of frolicking. {BCA}

3. to regret; to worry (about) ▷ གཅོད་དུ་ འཕང་ནས་···· Because of being worried about breaking [it], ...

འཕེར། II འཕེར། འཕེར།

to be suitable; to be appropriate

འཕེལ། III འཕེལ། འཕེལ།

to accumulate; to increase; to further; to wax; to enhance; to develop ▫ {SPP} siddhi ▷ ལོངས་སྤྱོད་ཡིད་བཞིན་འཕེལ་བར་བྱེད། [It] causes wish-fulfilling resources to be accumulated. {GGT} ▪ ཇི་ལྟ་ཇི་ལྟར་དུས་འགྲོ་བ། དེ་ ལྟ་དེ་ལྟར་སྡུག་བསྔལ་འཕེལ། Just as with the passage of time, just so pain increases. {A4C} ▪ ཤེས་རབ་འཕེལ་ནུས་པའི་གོ་བ་ཡང་མི་སྐྱེད། The understanding that is capable of enhancing wisdom also cannot grow. {GCG} ▪ རང་ དང་སྐལ་མཉམ་བློ་གྲོས་འཕེལ་ ··· Furthering the intellect of those whose lot is similar to mine, ... {Gön} ▪ མངལ་དུ་འཕེལ་ཚུལ་···· As for the manner in which [a child] develops in the womb, ... ▪ སེར་སྣ་མེད་པས་ལོངས་སྤྱོད་འཕེལ། Through nonmiserliness, [one] accumulates possessions. {SPP}

AUX.:

འཕེལ་པར་བྱེད། ▫ *caus.* to increase ▫ {KD} vardhinyaḥ ▷ ཡོན་ཏན་དཔག་མེད་གོང་ནས་